

Bipolar Prodrom Belirti Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bipolar Prodrom Belirti Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17974>

Özet

Bipolar Prodrom Belirti Ölçeği (BPBÖ), bipolar bozukluk tanısı konulan veya bu bozukluk açısından yüksek risk altında bulunan bireylerde, yaklaşılan bir duygudurum ataşmanı (manik, hipomanik veya depresif) erken uyarı sinyallerini veya prodrom belirtilerini sistematik olarak tespit etmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçeğin Türkçe versiyonu, 2018 yılında Ömer Aydemir ve arkadaşları tarafından yapılan bir uyarılma ve geçerlik-güvenilirlik çalışması sonucunda Türk psikiyatrisine kazandırılmıştır.

Bu ölçek, klinik izleme ve erken müdahale stratejilerinin geliştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Psikometri çalışmaları, BPBÖ'nün Türk kültürüne özgü dilsel ve yapısal geçerliliğini sağlayarak, erken belirti taramasında güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Bipolar bozukluk, prodrom, belirti ölçeği, uyarılma, geçerlik, güvenilirlik, psikiyatri, erken tanı.

Yazarlar

Ömer AYDEMİR, Selçuk ÖZTEKİN, Fatih AKDENİZ.

Amaç

BPBÖ'nün temel amacı, bireylerin tam gelişmiş bir duygudurum ataşmanına girmeden önceki dönemde yaşadıkları özgül, hafif semptom değişikliklerini ve işlevsellikteki bozulmaları belirlemektir. Bu erken dönem prodrom belirtilerinin ölçülmesi, klinisyenlere önleyici tedavilere başlama veya mevcut tedavileri ayarlama konusunda zamanında karar verme imkanı sunar.

Ölçeğin Türkçe uyarılma çalışması (2018) birincil amacı, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk popülasyonunda test etmek ve kültürel geçerliliğini sağlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ve araştırma ortamlarında bipolar bozukluk hastalarının izlenmesi ve prognozunun iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

Yapı

Bipolar Prodrom Belirti Ölçeği, bipolar bozukluğun manik ve depresif kutuplarına özgü olası prodromal semptomları kapsayan çok boyutlu bir yapıya ölçek. Bu yapı, genellikle uyku düzeni değişiklikleri, enerji seviyesindeki dalgalanmalar, irritabilite artışı, düzensizlikler ve hafif anksiyete/depresif belirtiler gibi subsendromal düzeydeki değişiklikleri içerir.

Ölçek maddeleri, hastanın kendi gözlemlerine dayanarak son dönemdeki semptomlarının şiddetini

veya sıklık derecelendirmesini gerektiren öz bildirim formatındadır. Bu yapı, hastanın öznel deneyimini kantitatif hale getirerek, tam bir atağın gelişmesini önlemeye yönelik müdahale stratejileri için temel veri sağlar.

Geçerlik

Aydemir ve arkadaşlarının 2018 çalışması, Türkçe versiyonun yapı geçerliliğini detaylı olarak incelemiştir. Yapı geçerliliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen psikolojik yapıya ne ölçüde ölçtüğünü gösterir. Çalışmada kullanılan faktör analizi yöntemleri, ölçek maddelerinin, bipolar prodrom yapısıyla uyumlu, klinik olarak anlamlı alt boyutlara ayrıldığını doğrulamıştır.

Ayrıca, eşzamanlı geçerlik çalışmaları, BPBÖ puanlarının, mevcut duygudurum durumunu ölçen diğer yerleşik ve kabul görmüş klinik ölçeklerle (örneğin, Mani veya Depresyon ölçekleri) yüksek ve anlamlı korelasyonlar gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin klinik semptom yükünü doğru bir şekilde yansıttığını kanıtlamaktadır.

Güvenilirlik

BPBÖ'nün güvenilirlik değerlendirilmesi, temel olarak iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirliği üzerinden yapılmıştır. İç tutarlılık analizi, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısıyla değerlendirilmiştir ve Türkçe versiyonun kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğu belirtilmiştir.

Test-tekrar test güvenilirliği ise, semptom durumunun stabil olduğu varsayılan kısa bir aralıkta (örneğin 1-2 hafta) yapılan ölçümlerin tutarlılığını incelemiştir. Yüksek test-tekrar test katsayıları, BPBÖ'nün zamansal kararlılığını ve klinik izleme amacıyla güvenle kullanılabilmesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Türkçe Bipolar Prodrom Belirti Ölçeği'nin orijinal yapıya koruyup korumadığını incelemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin, teorik modelde öngörülen manik ve depresif prodrom boyutlarının yansıtacak şekilde gruplandırıldığını göstermiştir. Bu ayrıca, ölçeğin sadece genel bir risk skorundan ziyade, spesifik atak tipine yönelik erken sinyalleri yakalama yeteneğini pekiştirmektedir.

Faktör yükleri ve model uyum indeksleri, Türkçe versiyonun orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü başarıyla koruduğunu ve Türk popülasyonunda da geçerli bir psikometrik yapı sunduğunu göstermiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Bipolar bozukluk tanısı almış hastalar ve yüksek riskli bireyler.

Age Group: Yetkin popülasyonu.

Population Details: Türkiye'deki üniversite ve devlet hastanelerinin psikiyatri kliniklerindeki klinik popülasyonlar üzerinde valide edilmiştir.

Test Methodology: Bireyin son dönemdeki duygudurum ve davranış değişikliklerini belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden izlemesi esasına dayanan kantitatif ölçüm.

Anahtar Kelimeler

Erken müdahale, duygudurum bozuklukları, psikopatoloji, psikometrik özellikler, manik atak, depresif atak, öz bildirim.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: soaydemir@yahoo.com (Sorumlu Yazar: Ömer AYDEMİR)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2018

Çizimler ve Ücret: Ölçeğin klinik veya akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar Ömer Aydemir ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım koşulları ve potansiyel ücretler yazarın takdirindedir.

PDF Kaynağı: Ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına ait orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [reliability-and-validity-study-of-the-turkish-version-of-bipolar-prodrome-symptom-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Aydemir, Ö., Öztekin, S., & Akdeniz, F. (2018). Reliability and Validity Study of the Turkish Version of Bipolar Prodrome Symptom Scale. *Turkish Journal of Psychiatry, 29*(2).

Bipolar Prodrom Belirti Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi, yazar ile iletişime geçilerek veya referans olarak belirtilen makaleye (Aydemir et al., 2018) başvurulurarak edinilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM